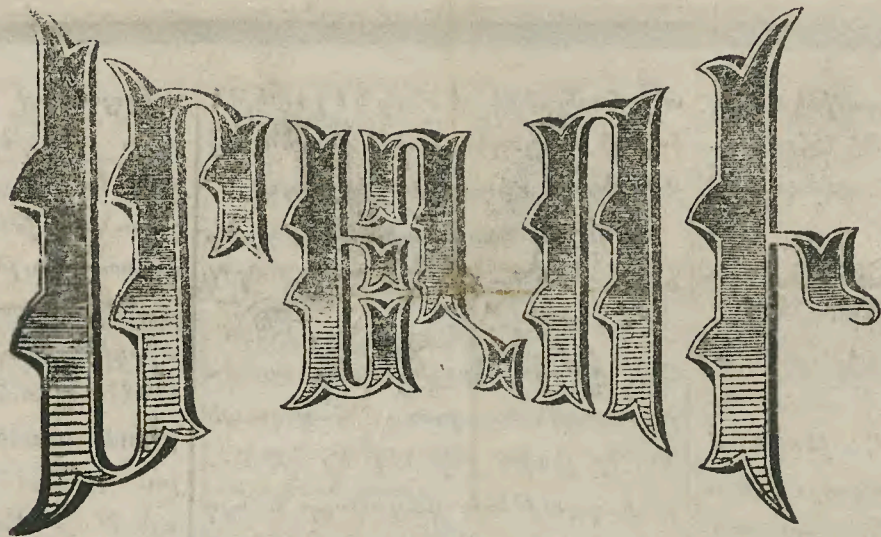

Հրատարակվում է ամեն օր բացի երկուշաբթի և տոն օրերից:
Տարեկան գինն է 10 ռուբլի:
Առանձին համարներով խրատվելիքը 5 կոպ.

Խմբագրատունը բաց է ամեն օր բացի կիրակի և տոն օրերից
առևտուր 10—2 ժամը կեսօրից յետ:

Օտարադպրացիք դիմում են ուղղակի խմբագրությունն հետևելով հասցեով. B. ped. vaxem «Meyr Axiactan», or Tawp-
mco, կամ Rédaction de «Meghou Hekstan» à Tiflis
(Caucase).

ՄԱՅ

ՔԱՆԱԿԱՆ ՉՈՐԻՔԱՐԹԻ ՏԱՐԻ

ԲՈՎԱՆԳԱՆՈՒԹԻՒՆ.
Կրկին հայտը լեզուի և կրօնի դասա-
տույնների մասին:
Ազգային. — Հայոց թատրոն. — Նա-
մակ խմբագրին:
Քաղաքական. — Բաղադրական լու-
րեր:
Մեղուի և հեռագրի ռուբլի:
Մանր լուրեր:
Խառն լուրեր:
Յայտարարություններ:
Բանասիրական. — Մատենախոս-
տություն (Ազգային և ընտանեկան աշ-
խարհ):

ԹԻՖԼԻՍ, 18 ՆՈՅԵՄԲԵՐԻ 1881 թ.

Մեր յոդուածը Հայկաբա-
նութեան և կրօնի դասա-
տույնների պակասութեան մա-
սին և այն, որ մեր դպրոց-
ները չեն պատրաստում մեզ
համար ապագայ Հայկաբան-
ներ և հմուտ կրօնաւոյսներ,
չատ իմաստունների վերայա-
ռանձին տաւաորութիւն է գոր-
ծել, ինչպէս յում ենք, և մեր
խօսքերը քաջ չեն ու միտ-
քերը ծամծմելով մեկնութիւն

են տալիս մեր գրողներին,
իրեն թէ մենք չենք համակ-
րում այլ գիտութիւնների ու-
սուցման: Որքան այդ հետե-
ւեցնել կարելի է մեր յոդուա-
ծից, այդ ամեն հասկացող
կարող է հասկանալ. ուստի և
աւելորդ ենք համարում խօ-
սելու այն բանի վերայ, որ
միայն կամ բնականաբան
զգացմունքից ծագում է և կամ
չը հասկանալից նոյն իսկ յո-
դուածի բովանդակութիւնը:

Մեր դպրոցներն երբեք
տուած չեն մեզ ոչ մի առար-
կայի մասնագէտ ուսուցիչներ
և կարեք էլ չը կայ դրան և
ոչ էլ հնար, քանի որ նոքա
գիտութեանց մէջ մասնագի-
տութիւն ստանում են օտար
դպրոցների մէջ:

Այսօր մեր միջնակարգ

դպրոցներում առարկաների
ուսուցիչները մեծ և շատ մեծ
մասամբ կամ ուսու և կամ
այլ եւրօպական համալսարա-
նի ուսանողք են: Եւ այսը-
նական է, քանի որ մենք չու-
մաստարաններ և բարձր ու-
սումնարաններ չունենք, և
չենք էլ կարող այժմ ունե-
նալ: Բայց հետաքրքրական է
իմանալ, թէ ո՞ր պիտի մը-
չակվի Հայ լեզուն, ո՞ր միջ-
նորդութեամբ պիտի կատար-
վի այդ, որտեղից պիտի ըս-
տանանք մենք այն անձինք,
որոնք հմուտ լինեն Հայ լե-
զուն և ստիպված չը լինենք
այսօր և այսուհետև ևս Հայ
ներկայ գրականութենու մե-
նել այն բարեկրնեան խառ-
նակութիւնը ներկայ գրակա-
նական կոչված լեզուի մէջ,

որ ո՛չ Հայերէն է, ո՛չ թուր-
քերէն է, ո՛չ ռուսերէն և ո՛չ
էլ մի այլ երէն, այլ ամե-
նից էլ մի մի փետուր, որով
մեր ներկայ գրականական լե-
զուն իւր բառերով, իւր ոճե-
րով և դարձուածներով նը-
մանում է ուրիշ թուղանների
փետրերով զարդարած այն
Հային, որից իւրաքանչիւրն
իւրը խելով, մերկ են թող-
նում նրան: Մերկ է. այսպէս
մեր ներկայ գրական լեզուն
իւր ազգային ոգուց, իւր ա-
ռանձնայատկութիւններից և
չունի կենդանութիւն, որով-
հետև լինէ ամեն օտար
տարրերով, զուրկ է Հայկա-
կանից: Ինչո՞ւ, որովհետև հա-
յերէն իմացող քիչ է, և հան-
դէտում են մեծ մասամբ այն-
պիսիք, որոնք ո՛չ Հայերէն են
խօսում և ոչ էլ Հայերէն են

մտածում: Միթէ այս ցաւը,
այս թերութիւնն ուղղելը Հայ
դպրոցների գլխաւոր աշ-
խատանքը չը պիտի լինի: Հա-
պա գիտնադիմանքից և բեա-
լական դպրոցներից պահան-
ջենք այն. ի՞նչ իրաւունքով:
Այո՛ չեղտելով ասում ենք մենք,
որ ամեն Հայ միջնակարգ դըպ-
րոցներից պէտք է դուրս գան
աշակերտներ, որոնք գէթ
պարզ գրաբար և լաւ աշ-
խարհաբար լեզուով անսխալ
գրել կարողանային: Ինչխոր-
հուրդ ունին Հայ դպրոցներն
եթէ այսպիսով Հայ լեզուի
գիտութիւն չեն տալ և ոչ էլ
ազգային պատմութեան ու
կրօնի լաւ հմուտութիւն: Այս
մեր պահանջն իրաւացի ենք
համարում և մեր համոզմուն-
քն է: Բայց թէ որքան այդ
մեր պահանջն իրաւունք կը

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

ՄԱՍՆԱՆԱՆՈՒԹԻՒՆ

Ազգային ընտանեկան աշխարհ
ձողովական բանաստեղծութեան
Հատուածներով և այլ բանաստեղծութեան

Առաջին տարվայ ուսումնարան և ընթերցա-
մունք.

(Առաջին խմբի համար Բաղադրական լուրեր)

Յօդները Ա. Մանդիլեան

Կարգաւոր վարժութիւն.

Գիւն և չի՛ կարելի սկսելու.

Որովհետև պ. յօդները իւրաքանչիւր
նոր պատմութեան մէջ նոր մտքեր ու
դաստաւութեան նոր ձևեր է մտցնում,
ուստի և մենք պէտք է մանրամասնօրէն
խօսենք:

2. Արարող.

Կուրկուրկուր սանամբ,

Էն մէկ հաւ կար, ուր գնաց,

— Ծարաւ աղբիւր կըլ գնաց,

Ի՞նչ կար կտուց. — Չի ու չամիչ:

1) Ո՛ր էր տանում. — Հարս ու փնիւն,

Ո՛վ է բերել. — Պատիկ լակոտ,

Ո՛վ ապսպրել. — Չալալ Ա՛կոր:

2) Հարսն ուր է նստել. — Ոսկէ թմբակին,

Ո՛վ է հարել. — Աղա Սո՛լթան,

Ո՛ր է դրել. — Բաց պատահան:

*) Տես «Մեղու» № 237.

Ո՛վ է կերել. — Կարայ փըշիկի,
Վայ կարայ փըշիկի, վայ կարայ փըշիկի,
Գո մէրն ուտի քո թըշիկի.

Խօսելու վարժութիւն.

Այս պատմութեան մասին պ. Ման-
դիլեանն ասում է. «Բանիցս անգամ որ
աղաղաղը պատասխանում է, միշտ պէտք
է պատասխանի բառերը երգելով հըն-
չուն, ինչպէս որ աղաղաղը իւր կուկ-
լուկուկուն ասում է. այսինքն՝ առաջին
վանկը կարճ, իսկ վերջին վանկը երկար
և երկնջով. օրինակ՝ չի ու չա՛միչ, հարս
ու փն-սայ, չալալ Ա՛կոր, և այլն: Այս
նորութիւնները ի հարկէ ուսուցիչը իւր
աշակերտներին չը պէտք է ասէ, այլ
ոտանաւոր կարգաւոր ժամանակ իւր ա-
ղաղաղական հնչմամբ պէտք է զգացնել
այդ աշակերտին և կան և կարողութե-
թիւնը. . . ուսուցիչը պէտք է հարց-
նէ, թէ արդեօք նոքա ճանաչում են մի
խաբարը զայն մարդ, որի բանն ու
գործն այն է, որ ամենայն անց ու դարձ
անողին կանգնեցնում և յայտնում է,
թէ արդեօք ինչ է տեսել և լսել, և թէ
աղաղաղը մի այդպիսի խաբարիցան լի-
նելով իւր սանին մէկ կուկլուկուկու ա-
նելով, մի լուր է յայտնում բարձրա-
ձայն. . . »

«Առանձին նկատելու է՝ հարսն ինչ. . .
որ մանուկները միշտ վատ են արտասա-
նում: Մենք խորհուրդ ենք տալիս բա-
ղաձայնների այդպիսի առատութիւնը
այսպէս վարժեցնել՝ հարսն ինչ և ո՛չ՝

հարսն ինչ. Աղբիւր, Ակոր (բ, փ)»

Քերականական մաս.

«Կուկլուկուկու սանամբ,

Կանչ ու մէ

(կուկլուկուն)

«Էն մէկ հաւ կար,

այստ մ ու մ է

(պատմական)

«Ո՛ր գնաց»

հարցն ու մ է

(հարցական)

«Այսպէս շարունակել, և իւրաքանչիւր
նախադասութեան տեսակն ու պակա-
սորդ անգամը գտնել տալ (հարցմունք-
ներով):

Ո՛վ ինչ արեց

Հարս, պատիկ կտուց, չալալ Ա՛կոր, Աղա Սո՛լթան

և փեց բերեց ապսպրեց (եփեկ) հարեց

կուրկուտ.

«Նորը այն է, որ՝ ասում է պ.

Մանդիլեանը, այժմ պարբերութեան

մէջ նախադասութիւններ, իսկ նախա-
դասութեանց մէջ — բառեր պէտք է որո-
չեն:

«Ներքին մարդը (հարցնողը) քանի
կտոր բան է ասում — 3:

1) Կուկլուկուկու սանամբ,

2) Էն մէկ հաւ կար,

3) Ո՛ր գնաց:

«Այս երեք հանգստութեան միջոցները
ուսուցիչը նշանակում է ձեռքի շարժ-
մամբ: Յետոյ քանի հարցմունք է առա-
ջարկում — 9. քանի պատասխան է ստա-
գ-

վում — 9. կատուի մայրը քանի կտոր
բան է ասում — 3. . . Մեզ համար ա-
ւելի մեծ նշանակութիւն ունի, որ աշա-
կերտը ականջի զգացում ստանայ, թէ
խօսքը արդեօք դադարում, և այդ դա-
դարումներով էլ սկզբից մինչև վերջ ան-
սխալ պատասխանէ:

«Այս վարժմունքից յետոյ՝ բառեր
պէտք է որոշել նախադասութեանց մէջ.
Իսկեք առաջին կտորն ինչպէ՛ս կ'ասեմ.
կուկլուկուկու, սանամբ (—). քա-

նի խօսք է — 2: Այսպէս շարունակել
մինչև վերջը: Իւրաքանչիւր բառը ո՛չ
միայն ձեռքի շարժումով պէտք է ո-
րոշել, այլ և մի գծով պէտք է նշանա-
կել, ինչպէս մենք էլ արեցինք: Գծերն
սկզբումը նշանակում է ուսուցիչը, յե-
տոյ աշակերտները միմեկի խմբովին
նշանակում են իւրեանց փոքր տախտակ-
ներում, իսկ նոցանից մէկը մեծ սև

տախտակի վերայ, և այս վերջինի հա-
մեմատ միշտ ամենուն հարցմունք է ա-
ռաջարկում, թէ ո՞վ է սխալուել: Նշա-
նակած գծերը յետոյ կարդացվում են
կամ կարգով կամ խառն: Չոր օր. վեց-
երորդ տողը այսպէս պէտք է լինի դը-
րած — — — — — և կը կարդացուի.

«Հարսն ուր է նստել: Ոսկէ թմբակին —

Ուրեմն այս երկրորդ պատմութեան

մէջ պ. յօդները աւելացնում է ձալ-

նական և կարգաւորութիւնը.

մտցնում է քերականական և տեղ-
միջնիւր և պարբերութիւնները բաժա-

նում է նախադասութիւնների, և այդ
վերջինքը՝ բառերի, նշանակելով ածոր-
բութիւնները առանձին և բառերը
առանձին գծերով:

Գրելու վարժութիւն.

«Թէև առաջին նախադասութիւնները
դեռ երկար պիտի շարունակվին, բայց
այստեղ կարելի է նոյնը արդէն աւելի
(լաւ) դասաւորել, նման գծերը միասին
գծելով և բաղադրեալները պարզերից
կազմելով:

Եւ որովհետև այստեղ դարձեալ խօսք
է ընկնում նկարչութեան, բնագիտու-
թեան, թուաբանութեան, պատմութեան
մասին, ուստի պ. յօդները առաջով
դրանց ի մի ձուլելու և ամենքի անձը
մի ձեռքով բռնած կառավարելու մա-
սին ոչինչ չէ ասում, խոստանալով մի-
այն մի յատուկ դասագիրք

կազմել այդ ժողովուրդի.

Կարգաւոր վարժութիւն.

Գիւն էլ չի կարող սկսելու.

—

3. Արեգակ.

Արեգակ, արեգակ, դուրս տրի,

Հէրն ու մերդ եկել են,

Ոսկէ բլիթ բերել են,

Պատի ծակը կոխել են,

Մուկն եկել է, տարել է,

Կատուն յանձն վազել է,

Գոմի ոտը կոտրել է,

Աղամանը վիթել է:

(Կը շարունակվի).

տայ ում և իցէ եզրակաց-
նել, թէ մենք գիտութիւնն-
ընն արհամարհում ենք—այդ
ճաշակի բան է և բնական
ընթացք է, քանի որ մենք ի-
րանքս էլ ոչ հայոց լեզուի,
այլ մի գիտութեան դասա-
տու ենք:

ԱԶԳԱՅԻՆ

ՀԱՅՈՑ ԹԱՏՐՈՆ

Ինչպէս ասացինք առաջ ամբողջ
մեր Պոլսի դերասանական խումբը
ենթարկված է բնականաբար շինծու-
րէական խաղի ուղղութիւնը և
դորանից է, որ մեզ հասած Պոլսից
բնականաբար մեջ չի կարելի զըն-
նել մէկ իսկական բնական ուղղու-
թեամբ թատրոնական խաղ, բոլոր
նորանց թատրոնական արհեստագի-
տութիւնը հիմնուած է մէկոգրա-
մաների վերայ, որի ազդեցութեան
տակ այդ ոյժը համաձայն մէկոգրա-
մատիկական պրոգրամի, մշակել է այդ
դերասանների համար սիրահարի
ժես-պրէմիէ), հասակաւոր մարդու
(գրան-պրէմիէ) և հ ա կ ա ա կ ո Ր
դ ի դերեր, իսկ կանանց դերեր հա-
մար ուսումնասիրել է միայն երկու
դերեր՝ այն է հասակաւոր կնոջ և
երեսասարգ կնոջ դերեր, որ և ա-
նուանում է grande premiere կամ
grande dame և subrette կամ էնժե-
նիւ:

Եւ շատ հասկանալի է, վերջէք
որեկից Պոլսի թարգմանական պիէ-
սանները և կրտսերներ, որ նորա ա-
մենք ևս գրուած են մէկ պրոգրա-
մայով, ամենքն էլ մէկոգրամաներ
են, որոնց համար հարկաւոր է մէկ
առաքինի կին, մէկ թեթեւ կնոջ
դեր, որ կարող է կատարել թէ
սուբրէնէն և թէ էնժենիւս ամա-
լուան և մէկ հ ա կ ա ա կ ո Ր դ
որ ունի իւր մօտ կամ թոյն կամ
դաշոյն և կամ մէկ զարհուրելի
գաղտնիք, որով վերջէ տալի դրամայի
գործողութեանը միևնոյն դաշոյնի
և թոյնի միջոցով մէկ ուրիշ բերտա-
սարգ կամ հասակաւոր այդ անձինք-
ների կամ էնժենիւսի և սուբրէնի
ձեռքով:

Պոլսի և առհասարակ հայ թատ-
րոնի բնութիւնը և բնականաբար
մասին իմ խօսքը կը լինի այս յո-
գուածից յետոյ, որի միակ նպատա-
կըն է բացատրել օր. օր. վերջինիս
գարագաշիւնի և Մարի-Նուարդի
դերակատարութեան ներկան և ապա-
գան:

Այնքան տարի, երբ առաջին ան-
գամ, եթէ չեմ սխալվում, օր. վեր-
ջինիս գարագաշիւնը բնականաբար
հեկա Վալսիան Հոլմ-Տիւն անուանված
մէկոգրամայի մէջ, «Մեղու» թատրոն-
ական թէյնիկաններից մէկը, ***
ստորագրութեամբ, հիացաւ և խոս-
տացաւ օրիորդին լուսաւոր ապագայ
ազգայնի հայ թատրոնի բնութիւն
համար, գտնելով նորա մէջ թարմ
տաղանդի արտայայտութիւն:

Մեր մէջ տաղանդը ասած խոս-

քը այնքան շատ առատութեամբ է
գործադրվում ամեն մէկ հանգա-
մանքում, այնպիսի անընդունակ
գլխներ են գարագաշիւնը դորա ան-
մահ պատիւ, այնքան խմաստակ-
ներ են գործում նորա սրբազան նշա-
նակութեան դիմակի տակ, որ իսկա-
կան տաղանդը մնում է ստուերում
և երբեմն անհետանում, թողնելով
ի նախատինս չը հասկացող հասա-
րակութեան իւր անբիծ, բայց տան-
ջուած, մոռացութեան տուած տը-
խտը կեանքի յիշատակը:

Այս ամենը գիտնալով և վրա-
տաշ լինելով, որ ունիմ մի անասի
համոզմունք վերաբերեալ դէպի իս-
կական տաղանդը ևս բացարձակ
խոստովանում եմ, որ օր. վերջինիս
գարագաշիւնը ծնուած է տաղանդ
և զարգանալով Պոլսի թատրոնա-
կան հայ թատրոնի բնութիւն մօայլ
կուլիսներում, աշխատել է պահել և
զարգացնել իւր մէջ այդ տաղանդի
ոյժը, միայն... բացարձակ այդ մի-
ջանեալ, բայց շատ դիւրամբունի
միայնը:

Եթէ ևս հիմնուելով լոկ օրիոր-
դի տաղանդի արժանաւորութեան
միայն՝ քննէի նորա խաղի այն երե-
ւոյթները, ուր նորաբայ տաղանդից
առաւել չի կարելի պահանջել, այն
ժամանակ ևս արժի ծառայութիւն
արած կը լինի հայ թատրոնի զա-
րգանքին:

Ինձ մնում է բացատրել ուրեմն
յարգելի օրիորդին և իմ կարծիքս
վերաբերեալ տաղանդի օրբոտրէ
զարգացման պայմանների մասին,
որի միջոցով նա կը կազմակերպուի
և կ'ուժեղանայ և այնուհետեւ կը
մտնի պատմութեան սրբազան էջերի
մէջ:

Այս իմ միտքս բացատրելու հա-
մար, ինձ անհրաժեշտ է ցոյց տալ
օրիորդին այն միջոցները, որով կա-
րելի է հասնել այդ նպատակին:
Թէ ևս վտահանում եմ յայտնել
այնպիսի մէկ կարծիք, որ գուցէ օ-
րիորդի համար 2X2=4 նշանակու-
թիւնը պիտի ունենայ:

Տաղանդը գիւտ է, որը պէտք է
մշակել, իսկ որեկից գիւտ մշակելու
համար հարկաւոր է զիմեւ դէպի
գ ի տ ու թ իւ ն ը: Բնական տա-
ղանդի նշանակութիւնն է մարդ ձե-
ւացնել բնականաբար իւր բոլոր ար-
ժանաւորութիւններով և թերու-
թիւններով, ձգտումներով դէպի
առաքինի և մոլին:

Ահա ինչու համար հարկաւոր է,
որ տաղանդը աշխատէ զարգանալ
և միշտ զարգանալ, և այդ բանին
կարող է նա հասնել ընթացանու-
թեան միջոցով, ուսումնասիրելով
մարդկութեան պատմութիւնը երեւե-
րի թատրոնական հեղինակների զը-
բուածքների միջոցով, որոնց մէջ,
ինչպէս գործիական ճիշտագիտութեան
առաքինում, չը կայ դիւր, կը ձգտ-
ւում, որ չը լինի պարզ ներկայաց-
րած, որը ուսումնասիրելուց յետոյ
դերասանը միջոց ունի արժողպէս
ըմբռնելու մարդու էութիւնը, կար-
գալ նորա սրտի գաղտնիքը և յի-

տոյ համարձակ և ս ա յ ն և ը, եթէ
կարելի է այսպէս ասել, ամեն մէկ
մարդկային տաղանդ բնութիւնը:

Այն ինչ տարաբախտաբար՝ մեր
դերասաններից շատերը հաղիւ թէ
լաւ են ճիշտագիտութեան, ճիշտ
Մօլիերի անունները և բերան առնե-
լով «տրհնտ» բառը համոզուած
են, որ իրովն ըմբռնել են թատ-
րոնի գոյութեան գաղափարը և այդ
բառական է, ինչպէս բառական է
հիւսիսի աղիւս շարել իմանալ,
զարբինին երկաթը ջարդել:

Եթէ օր. վերջինիս տաղանդ է
և գտնվում է իւր ընդունակութեան
ապագայի սկզբում բուն անկեղծ
հայ հասարակութեան գործունէու-
թեան շրջանում, Թիֆլիզում, ուր
գիտնէ գնահատել առհասարակ բե-
մական արժանաւորութիւնները, պէտք
է խոստովանել, որ օր. Մարի-Նուար-
դը ևս pendent օր. վերջինիս այն
կամեում է մատուցանել իւր լու-
ման հայ թատրոնական արհեստա-
գիտութեան իւր շնորհալի խաղով և
իւր բոլոր կանացի դերասան արտի-
ստական ձգտումներով դէպի հայ
թատրոնի փառահեղ ապագան:

Որոշնք երկու յարգելի դերա-
սանուհիների ամաչում: Օր. վեր-
ջինիս էն ժ է ն իւ է, նա սուբ-
րէն է, որովհետեւ սուբրէն լինե-
լու համար, եթէ կամենայ, տա-
ղանդ հարկաւոր է: Ապացոյց—
աւուսանալով վանքում նա ձևացնում
է և պիտի ձևացնէ էնժենիւսի դեր,
անմեղ, համեստ և առաքինի երե-
ւոյթներով կնոջ դեր, նա անմահ է:
Վերկու օրեր, կոյր, դարձեալ ան-
մեղ և առաքինի օրիորդի մոլորակ
զերում, նա սքանչելի է: Իսկ զգա-
լիւյթ, «Մայրական սէր» և այլն
պիէսաների մէջ ըստ Պոլսի սուբ-
րէտական աւանդութեան, փոխա-
նակ այդ դերերի բուն էնժենիւսի
նշանակութեան հակառակ կամե-
ում է սուբրէն ձևացնել—այդ-
տեղ տաղանդը անհետանում է և
մնում է կեղծ թէպէտական շփոյնի
և անբնական ս ու բ ի տ ա ձ և
դերասանուհին:

Ընդհանրապէս՝ օր. Մարի-Նու-
արդը հազուադէպ բնական կանա-
ցի ձիւք լինելով, այնպիսի ձիւք, որ
ամենալաւ և զարգացած բնութիւն
բայ անգամ չեն պատահում «Կո-
մի-դերասանուհի» չը պէտք է իմ
կարծիքով շեղուի այդ ուղղութիւ-
նից, թէ և նա ընդունակ է և ingé-
nué-ի և դրամատիկական բարձր
դերեր կատարելու ընդունակութիւ-
նից, ինչպէս յարգելի օրիորդը ա-
պացուցեց մէկ ինչ որ «Սան-Սէլի»
կոմիտիէ դերում:

Ով տեսնել է օր. Մարի-Նուար-
դին զուտանայ վանքում մայրա-
պետի օ զ ն ա կ ա ն ի դերում, ով
տեսնել է նորան Վերկու օրեր, դար-
հուրի, զուտելի պատու եղանակա-
գործ, աղքատ, ընկած կին—մօ-
ղերում, նա կը խոստովանի, որ Պոլ-
սի մեր յարգելի դերասանուհիներից
և ոչ մէկը չի ցոյց տուած այդպիսի
կոմիկական համար դեռ ևս:

Յայտնելով այսուհետեւ իմ կար-
ծիքս վերաբերեալ օր. օր. վերջին-
իս և Մարի-Նուարդի բնական
ընդունակութեանց մասին, սուբ-
պարտաւորութիւն եմ համարում
յայտնել ապագայի համար՝ որ օր.
վերջինիս պէտք է միշտ աշխատե-
լու էնժենիւս ամաչումն ուսումնասիրել
grande premiere դերասանուհի լինե-
լու համար, միայն ուսումնասիրե-
լայն ձեռք ձեռքի տուած գ ի տ ու
թ ի ա ն ը:

Եթէ ինձ օրիորդը կը հարցնէ՝
իսկ ուր գտնեմ հայերէն լեզուով
այդ գիտութիւնը, ուր են հայերէն
թարգմանած ճիշտագիտութեան, ճիշ-
տագիտութեան, ևս կը պատասխանեմ
օրիորդին. «Գարագաշիւնը ընթերցաւ
թեամբ չ'արհամարհելով ոչինչ, սկսե-
ցէ «Մեղուից», «Մշակից», զինքն
«Փոքրիկ հատորները» քրքրեցէք մեր
«Մեղուի» անշէջ գոյութիւնը և ամենօր-
եայ լինելը—կատարեալ հաւասարակը-
ւութիւն է այն ազգայնական պատա-
մաստական պոետութեան հոսանքին
դէմ, որ բնաւոր կերպը և խախտած
ուղիքը, կեղծօրէն սուտ քրիստոնէու-
թիւններ կը քարոզէ անմիտ ամբողջ
հայ թատրոնը օթեան է գտել «Մեղուի»
չէրի մէջ, և պատասխարկած է բոլոր
պատասխան դիպուածներից, Գաղտնիք
չէ քեզ համար, բարեկամս, որ ես հայ
թատրոնի առաքինական հետեւանքներն
այնքան հաւատացած եմ, որքան դու
«Մեղուի» ներդրութեան, որին քսան
տարի նահատակութեամբ կը ծառայես
Պարզ է սերինն ինչպէս լոյս երկնից,
որ յիշեալ մասնաւոր բանակցութիւնս
քեզ հետ ունէր միմիայն բարեկամական
նախադրուածութեան նշանակութիւն և
նպատակ, որպէսզի «Մեղուի» չը դաւա-
ճանէ իրեն և ազգային ինքնին, իմ կար-
ծիքով, փաստի, իրողութեան դէմ, ան-
ապարդիւթիւն խոսելով, Բարեկամ, դու
ապարդու եմ թատրոնից դուրս, ոչ ժա-
մատուկ, ոչ պատուելի հասակը չեն նե-
րում քեզ պոետ պալ այն թոյնն
չուրջ, ուր թատրոնական մասնաւոր և
գլխաւոր ինքնինները խմորվում և թըն-
վում են և յետոյ բնութիւնը դուրս բեր-
վում, ուստի, ես ամենայն համեստու-
թեամբ կ'ստեղծ քեզ, որ համարեա ա-
մենայն օր ես խանձում եմ ձեռքդ
այդ «Կրակի շուրջը»՝ ներկայ պարզա-
ստութեան, միմիայն կ'ստեղծ այստեղ, որ
մեր գործերի ներկայ դրութեանը նայե-
լով՝ սարսափելի դժուարութիւն է հարկա-
ւոր տալագրութեան ինքնոյն մէջ, Այդ
պատճառաւ ես կարծում եմ, որ և ինձ
«Մեղուին» վերաբերելու մոտադրութիւն
վերաբերելով չ'ուր իմալլիցար, ազնիւ
բարեկամս, և դու չես զանալ ինձ հետ
համաձայնել, երբ որ դու ոչ հոգովն-
ական պապ ես, ոչ Հաստիկ աշակեր-
տը և ոչ էլ Ամբիւսանեանի հետ մէկ զը-
դալով ապա ես լամիւ, Նոյնպէս վերա-
ւորական բան չը կայ և պ. հեղինակի
համար, որին ես երեսնաութեան օրից
ճանաչել եմ և տեսել եմ, ինչպէս հայ
թատրոնի հիմնադրի և վեհաբանի: Այդ
պարունը իւր քաջ ուսերքի վերայ թատ-
րոնի այնպիսի ծանրութիւնը և լծիւք է
կրել հանդուգեալ Ամբիւսանի հետ, ո-
րոնց տակը մեղանից շատերը կը ճնշվե-
ին, կը զրկվէին և հող ու միայն կը
զուտային: Շատ լաւ յիշում եմ քեզ
ասածս, ես ամենաբնական թէ այն զրկած-
քի մէջ կան նախադրութեան ինքնա-
գրական անհատութիւններ, որոնց վերայ
ես խնդրեցի զո ուսուցիչութիւնը ապա-
գայի համար, որպէսզի չ'ար մարդիկ
տողերի միջով չը կարգան. Գրանի որ
ես հաստատ գիտեմ, որ պ. յոգուածա-

տողեր դնել ու. Հրաչեայի վերաբերու-
թեամբ, որին սեր թատրոնի վեհաբան պ.
Չիլիկանը ամենայն իրաւամբ «Թիֆլիզի»
այժմանայ թատրոնի առաջնականաց,
—կ'անարգէ խմորագրութիւնը, որովհետեւ
սա, ճանաչելով Թիֆլիզի բազմակողմանի
արժանաւորութիւնը, այդպիսի վարքի
համար անընդունակ է: Միմիայն ինքն-
րը ինձ է վերաբերում: Այդ խնդիրն
որքան անձնական է, այնքան ես հա-
սարակական է, ուստի պիտի ասեմ ես
«Մեղուի» ինչ լինելով իմ հայապաշտով,
Յիշում ես դու, ազնիւ բարեկամս, որ
քո «ճառագ» 12 տարեկան հասակից
մինչև այսօր եղել է «Մեղուի» աշխատա-
կից և բարեկամ. «Մեղուի» եղել է
միշտ, թէ այսպէս և թէ այնպէս, ազ-
գային խնդիրների ներքո և զեկալար,
իւր պատկառելի պահպանողական ըն-
թացքով և պաշտպան է հանդիսացել
ազգային ճշմարտութեանը, որի առա-
ջին շարքերում բազմած է թատրոնական
խնդիրն: Ես համոզուած եմ եղել, որ
«Մեղուի» անշէջ գոյութիւնը և ամենօր-
եայ լինելը—կատարեալ հաւասարակը-
ւութիւն է այն ազգայնական պատա-
մաստական պոետութեան հոսանքին
դէմ, որ բնաւոր կերպը և խախտած
ուղիքը, կեղծօրէն սուտ քրիստոնէու-
թիւններ կը քարոզէ անմիտ ամբողջ
հայ թատրոնը օթեան է գտել «Մեղուի»
չէրի մէջ, և պատասխարկած է բոլոր
պատասխան դիպուածներից, Գաղտնիք
չէ քեզ համար, բարեկամս, որ ես հայ
թատրոնի առաքինական հետեւանքներն
այնքան հաւատացած եմ, որքան դու
«Մեղուի» ներդրութեան, որին քսան
տարի նահատակութեամբ կը ծառայես
Պարզ է սերինն ինչպէս լոյս երկնից,
որ յիշեալ մասնաւոր բանակցութիւնս
քեզ հետ ունէր միմիայն բարեկամական
նախադրուածութեան նշանակութիւն և
նպատակ, որպէսզի «Մեղուի» չը դաւա-
ճանէ իրեն և ազգային ինքնին, իմ կար-
ծիքով, փաստի, իրողութեան դէմ, ան-
ապարդիւթիւն խոսելով, Բարեկամ, դու
ապարդու եմ թատրոնից դուրս, ոչ ժա-
մատուկ, ոչ պատուելի հասակը չեն նե-
րում քեզ պոետ պալ այն թոյնն
չուրջ, ուր թատրոնական մասնաւոր և
գլխաւոր ինքնինները խմորվում և թըն-
վում են և յետոյ բնութիւնը դուրս բեր-
վում, ուստի, ես ամենայն համեստու-
թեամբ կ'ստեղծ քեզ, որ համարեա ա-
մենայն օր ես խանձում եմ ձեռքդ
այդ «Կրակի շուրջը»՝ ներկայ պարզա-
ստութեան, միմիայն կ'ստեղծ այստեղ, որ
մեր գործերի ներկայ դրութեանը նայե-
լով՝ սարսափելի դժուարութիւն է հարկա-
ւոր տալագրութեան ինքնոյն մէջ, Այդ
պատճառաւ ես կարծում եմ, որ և ինձ
«Մեղուին» վերաբերելու մոտադրութիւն
վերաբերելով չ'ուր իմալլիցար, ազնիւ
բարեկամս, և դու չես զանալ ինձ հետ
համաձայնել, երբ որ դու ոչ հոգովն-
ական պապ ես, ոչ Հաստիկ աշակեր-
տը և ոչ էլ Ամբիւսանեանի հետ մէկ զը-
դալով ապա ես լամիւ, Նոյնպէս վերա-
ւորական բան չը կայ և պ. հեղինակի
համար, որին ես երեսնաութեան օրից
ճանաչել եմ և տեսել եմ, ինչպէս հայ
թատրոնի հիմնադրի և վեհաբանի: Այդ
պարունը իւր քաջ ուսերքի վերայ թատ-
րոնի այնպիսի ծանրութիւնը և լծիւք է
կրել հանդուգեալ Ամբիւսանի հետ, ո-
րոնց տակը մեղանից շատերը կը ճնշվե-
ին, կը զրկվէին և հող ու միայն կը
զուտային: Շատ լաւ յիշում եմ քեզ
ասածս, ես ամենաբնական թէ այն զրկած-
քի մէջ կան նախադրութեան ինքնա-
գրական անհատութիւններ, որոնց վերայ
ես խնդրեցի զո ուսուցիչութիւնը ապա-
գայի համար, որպէսզի չ'ար մարդիկ
տողերի միջով չը կարգան. Գրանի որ
ես հաստատ գիտեմ, որ պ. յոգուածա-

ԱԶՅԻՒ ԲԱՐԵԿԱՍ

Անցեալ կիրակի օրվայ «Մե-
ղուի» մէջ քանի մի բարեկամա-
կան տողերդ ես ամենայն գուհու-
նակութեամբ կարգացի, և բացարձակ
յայտնում եմ, որ այն անձինքներից ա-
ռաջինը, որ ու. Չիլիկանի յոգուածի մա-
սին տարօրինակ մեկնութիւններ են հետե-
ւեցրել,—ես եմ, ստեղծու ու գլխաւոր
խոստովանիւմ ոչ ամաչեմ, որովհետեւ
իմ քեզ հետ ունեցած մասնաւոր բանակ-
ցութիւնս ոչ մի չափեր պաշտօնի
նկատի ունէր և ոչ էլ հարեանիս ազը-
կան փախցնելու, բայց քո բարեկամա-
կան նկատողութիւնը՝ թէ իմ բանակցու-
թիւնս անպարզանայ ցուցումների նշա-
նակութիւն ունի դէպի խմորագրութիւնը,
այնպիսի տալագրութիւն թողեց ինձ
վերայ, ինչպէս, եթէ ես քեզ հետ en
avant quatre պարէի, յամանակ չ'ունե-
նալով բերանացի խօսակցել հետդ, կ'ու-
զէի որ այս նամակս ծայրէ ծայր կար-
դայիր. Գո սիրալիր նկատողութիւնը
ես այսպէս եմ հասկանում, թէ իւրա-
քանիւր մարդ, որ կը կարծէ թէ «Մե-
ղուի» կարող է իւր էջերի մէջ անխորժ

գիրը զմայլած է ա. Հրաչեայի ճշգրիտ տաղանդով, քանի որ նա նորան առաջին չէր, աստղը է անուանում, բնական է որ չի էլ հարող տիկնոջ մասին դարձա- կել իւր գովասանաց պաշարը. Աստու- բանական է, որ քո ճշմարտասիրութիւ- նը համոզէ քեզ, որ արդար է քո

Սեւեռեմեյն *).

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ.

Ասում են, որ դերմանական կայսե- ռութեան թագաժառանգը այցելել է իշխան Բիզմարկին և նրա հետ երկարա- տև խօսակցութիւն է ունեցել. Գետոյ նա գնացել է կայսերական արքային և կայսր Վիլհելմին մօտ խորհրդակցելու համար. Ասում են, որ թագաժառանգի անձնական ազդեցութիւնը ընդհանուր զորութեանը աւելի յաջող և աւելի ազա- տամիտ էլք է տալիս:

Գերմանական պատգամաւորների ժո- ղովը ընտրեց իրեն նախագահ Լեվենտո- վին պահպանողական կուսակցութիւնից 193 ձայներով, այն ինչ ազատամարտ Ծառուֆէնբերգը ստացաւ. միմյան 118 ձայն, Կենդանական կուսակցութիւնից ընտրուեցաւ Ֆրանկէնշտայնը առաջին փոխ-նախագահ 197 ձայներով, ազատա- մարտ Բենդան միայն 136 ձայն ստացաւ. երկրորդ փոխ-նախագահ ընտրուեցաւ, քանի որ ազատամարտ կուսակցութեան անդամ Բենդան հրամարտեցաւ այդ կողմը ընդունելուց, պաշտպանողական Ակերմանը 158 ձայներով ընդդէմ յա- առաջագնաց կուսակցութեան անդամ Լէնե- լի, որը միայն 138 ձայն ստացաւ:

Վիեննայից հաղորդում են, որ Պե- տրոքարդի աստիճանական զենայան կոմս Կալնսկին երկարատև ընդունելութիւն գտաւ Կայսրի մօտ, և պնդում են, որ կոմսը կը լինի և անպատճառ արտաքին գործերի պաշտօնայ:

Կայսր Վիլհելմը ստիպուած էր հրա- ժարուել անձամբ գահական ճառը կարդալու դիտարկութիւնից հէջը բա- ցուելու օրը, թեթև սկզբութիւն զգա- լու և վատ եղանակի պատճառով. Իշ- խան Բիզմարկը կարգադրեց գահական ճա- ւը բարձրաձայն և շատ տեղերում կանգ առնելով. Վերջումը յայտնելով, որ պարլամենտի նիստերը բացուել են, ող- ջունեց պատգամաւորների ժողովին, Գրեթէ բոլոր զենայանները ներկայ էին զենայանական օթեակում:

Գամբէլտտան ընդունեց արտաքին գործերի պաշտօնակցութեան տանը զեա- պանական խումբը. Այդտեղ եկաւ և Վատիկանի ներկայացուցիչ մեմբերը Զաքլին. Նախագահ պաշտօնեան մասնա- ւորապէս երկար խօսեց գերմանական զենայանայան իշխան Զօնիլօֆէյի և լորդ Լայոնսի հետ. Ֆրանսիական զեա- պանագիտական կազմակերպութեան մէջ շատ բաց տեղեր կան շատերի հրաժարա- կան առաւել համար. Դատ ցաւում են գէնէրալ Դանդիլի և կոմս Սլեն-Վալիէյի հեռանալու համար. Պաշտօնէութեան

*) Դանիթ. Մենք բնականաբար չենք թաքտնի վերաբերութեամբ մեր սիրելի բարեկամ Սենեքերիմ արքայաժողովեան անկեղծութեան և անհաստատութեան մասին և մեր գրութեանը չէր հետեանք նորա մասնաւոր խօսակցութեան մեր հետ, այլ զանազան կողմերից մեզ հա- տած լուրերին. Ուստի և կը խնդրենք մեր բարեկամ Սենեքերիմին ինչպէս միշտ պայտով լինել մեր անձնական կառար- եալ վստահութեան դէպի նա: Եւրոպ.

ամեն ճիշդերում շատ խնդրագիրներ են տրվում հրաժարականի համար, մասնա- ւանդ շատերը փախուցնում ժողովրդական լուսաւորութեան բաժանումից, երկուց կրելով նոր պաշտօնեայ Պօլ-Բէրի ա- նաստուածութիւնից:

ՄԵՂՈՒ ՀՆՈՒԱԳԻՐՆԵՐ

(ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՀՆՈՒԱԳՐԱՆ ԳՈՐ- ԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆԻՑ).

Ս. ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 16-ին նոյեմբերի: «Порядокъ» հաղորդում է. խնդիր է յարուցուել փակելու Լէյպ- յիգի ռուսական-Ֆրիլօզֆիական սե- մինարիայի տուած փոքր օգտի և մեծ ծախքի համար: Լուսաւորու- թեան պաշտօնեան իւր համաձայ- նութիւնը յայտնեց: «Новое Время» թերթը հաղորդում է, մտադրու- թիւն կայ Ցերակոյտական վերաքնն- նութիւն անելու Կովկասում, թուր- քէստանում և Սլոնէյկի նահանգ- դում:

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳԻ ԲԻՐԺԱ	
16-ին նոյեմբերի.	
Արք. բանկ. 1-ին	95 —
— — 2-րդ	91 —
— — 3-րդ	92 —
— — 4-րդ	90 75
Վեճակահ. 1-ին	221 —
— — 2-րդ	214 25
Արև. փոխառ. 1-ին	89 75
» » 2-րդ	89 75
» » 3-րդ	89 87
Լօնդոն	25 62
Համբուրգ	218 75
Փարիզ	269 75
Ոսկի	7ռ. 73 կ.
Բիրժայի վիճակը խաղաղ է:	

ՄԱՆՐ ԼՈՒՐԵՐ

ՆՈՒԻՏԻՆՑ մեզ գրում են. —Ահա ամ րոյժ տարի է, որ Նուելիի հոգեւոր վի- ճակը առաջնորդ է' ունի. ամեն ինչ կա- խուած է քարտուղար պ. Կարապետի և կառավարութեան անդամ Տէր-Սիմէօնի կամքից: Անմիջապէս դուրսիւն է:

—Մեր քաղաքի հոգեւոր ուսումնարա- նը, որ ամբողջ վիճակի միակ ուսումնա- րանն է, շատ ողորմելի վիճակի մէջ է գտնվում. նա կատարելապէս յանձնված է պ. Մարտիրոս Արքայապետի տեա- յութեան միայն:

Նոյն տեղից մեզ գրում են. —Գլխա- ւոր միջոցների գնելը օրէցօր արժա- նանում են. հացի գրվանքան առաջին տեսակը արժէ 3 կոպէկ. երկրորդ տե- սակը 2 կ., երրորդը գրվանքան 5 կ., պանիրը 7 կ.:

—Ս. գրելով մի կին բերում է միանուագ երեք զաւակ, Երեքն էլ զո- ւարթ են և առողջ և ապրում են:

—Այստեղ տարեց տարի աւետարա- նականների թիւը աւելանում է. ամբ և նրանք ունին առանձին ժողովարան, ուր ամեն կիրակի ժողովում են տե- ղական հայերը քարոզ լսելու:

—Չը նայելով մեր քաղաքում 6 քա- հանայ կայ, շատ անգամ ժամ աւելու և ոչ մէկը նոցանից չի գալիս. այնպէս որ ժամկոչը պահգործ կտրատուած է շատ խիստուց, ժողովուրդն էլ դռան սպա- սում, բայց և այնպէս ոչոք քահա- նաներից չի երևում. Նուելիցից ի զուր տեղը չեն ասում. «Տէր Մկրտիչ

Տէր-Սարգսեանցից յետոյ Նուելին տէր- տէր չի տեսնել»:

ՎԱՐՈՒՄԵՆԻՑ մեզ գրում են. —Այս վերջին ժամանակները դարձեալ սկսել է մի տեսակ սառնութիւն ծագել լուսա- ւորական և յունական ուսեցողների մէջ, բայց որովհետև ոչ մէկի և ոչ միւ- րի պարզալուր արդարեւ չկայ, այդ պատճառաւ և յուսալի է, որ շուտով վերստին անյայտանայ այդ փոքրիկ ա- տելութեան գործը:

Մեզ խնդրում են յայտնել, որ ար- արդէն թարգմանվում է «Свѣтъ Кота —Мурлыки» գրքի «Пана Цырике»-ը:

Հաւաքարի Դամբուրգից ս. Աստուա- ծածնի եկեղեցին իւր նոր երեսփոխան պ. Գրիգոր Ղարապետեանի անխնայ աշխատանքով կարճ միջոցում այնքան գեղեցկացել ու ճոխացել է ի ներքուստ, որ եթէ Թիֆլիզի եկեղեցիների մէջ երկ- րորդը չը համարուի, երրորդը համարուե- լու է անշուշտ: Բայց հաստատ աղբիւրից լսում ենք, որ նոյն եկեղեցու քահանայ կ. . . Գ. . . սաստիկ դժգոհ է իւր եկե- ղեցու այս բարեկարգութիւնից, որով- հետև նոր երեսփոխանը ամեն բարենո- րոգումն միայն միանգամից է մտքել, այնպէս որ այդպիսի փառաւոր եկեղե- ցի ունենալով՝ նա այսօր Արտաւազի պէս ասում է իւր 23 տարեայ երեց- փոխանին. «Գուր դուրս գնալու ժամա- նակը ամբողջ աշխարհը հետք տարար, այժմ և աւել և քիչ քիչ ի վերայ ինչ- պէս թագաւորեմ. Աստուած տէր - հօր ցաւին առողջութիւն տայ. Աստուծով միեկնարուի»:

Պ. Գ. Նիկողոսեանի տնտեսական խնդրի մասին յայտնած վճռական և անպայման կործան (տե՛ս «Մշակու Ն» 193) իբրև պատասխան մեզ գրում են Մօսկվայից, որ Պետրովկայեան ճեմա- րանի գրեթատեսութեան պրոֆեսոր Դիլիկը խօսելով հ ո ղ ի գ ն ի վերայ ազդող գործողների մասին, ի թիւս այ- լոց յայտնեցէ այն միտքն, որ հողի գնի վերայ մի երկրում մեծ ազդեցու- թիւն ունի ներքին ապահովութեան հետ և նորա ք ա ղ ա ղ ա կ ա ն դ ռ ո թ իւ նը. և օրինակ է բերում Բոսնիան և Հերցեգովինան, ուր հողի գինը երկ- պատիկ և եռապատիկ աւելացաւ այդ նահանգների Աւստրիայի իշխանութեան տակ անցնելից յետոյ: Պ. Դիլիկին այս երևոյթը մեկնում է Տաճկաստանի անհաստատ քաղաքական դրութեամբ և հոցա բնակիչների անապահով վիճակով:

Ներքին մեծ. պ. պրոֆեսոր Դիլիկին յայտնի չէ եղել, որ կայ և մի գործիչ (Ֆալկոր) էլ որեւէ երկրի տնտեսական վիճակը յեղաշրջելու համար—այդ է պ. Նիկողոսեանի և սորա նմանների վճռա- կան կործանը ու կամքն, որովք դիտու- թեան ցոյց տուած ոյժերից և միջոցնե- րից դուրս գերեզական հրաշալի ոյժեր են. Ապացոյց հարկաւոր է. Ահա ձեզ. «Մշակու» Ն 193-ի հրատարակվելից յետ (պ. Նիկողոսեանի յօդուածով) Տաճկա- շայաստանում ամեն բան փոխվեցաւ և հողի գինը տասնապատկեցաւ. երկրին բարեկութիւնն, երջանկութիւնը տիրա- ցաւ:

Մեզ պատմում են մի տխուր դէպք այս օրերս պատահած Ռէալական ու- սումնարանում. Երկրորդ դաստան մի ուսու 13—14 տարեկան աշակերտ դա- սերին շատ անխնայ կերպով էր յաճախում. Պ. տեսուչը պատուե- րում է մի աշակերտի կանչել աշա- կերտի մօրը հօր բացակայութեան պատ- ճառով, պ. տեսուչը յայտնում է աշա- կերտի մօրը նրան կանչելու պատճառը

Թէ նրա որդին չէ յաճախում կանոնա- ւոր կերպով և եկած ժամանակն էլ շատ չարութիւն է անում. այս էլ և մի քանի աշակերտներ հաստատում են տեսչի խօսքերը, սրանք յայտնում են, որ նրա որդին շարունակ արծաթեղէն է բերում տանից, ծախում է. Ռուս աշակերտը շատ անվայել կերպով խօսում է թէ միւս աշակերտների վերաբերութեամբ և թէ տեսչի, սպառնալով մինչև անգամ նրանց վնաս հասցնել. Երկրորդ օրը կրկին դալիս է այդ աշակերտը ուսում- նարան և աշակերտներին ընկելէր ցոյց տալով սպառնում է իր մասնողներին սպանել անպատճառ. Աշակերտները յայտնում են տեսչին վերակացուին այս բանը, բայց մինչև նրանց հասնելը ա- շակերտը կարողանում է թաղցնել ըն- լովէրը, սրա հետ և մի քանի ուրիշ. Աշակերտը ուրանում է թէ ինքը ընկել- վէր չ'ունի. բայց աշակերտները հակա- աւան են պնդում. Տեսուչը անմիջապէս արձակում է այդ անկարգ աշակերտին. արձակուածը դուրս է գնում ուսումնա- րանից սպառնալքներով, և մի քանի ժամանակից կրկին յայտնվում մի քա- նի օտար ընկերներով չար դիտաւորու- թեամբ դէպի իր ուսումնարանական ըն- կերները, բայց անմիջապէս անյայտա- նում են, երբ ուսումնարանի վերակա- ցուն տեսչի հրամանով գնում է տեղե- կանալու. —Ասում են, որ աշակերտի հայ- րը որդու վատ յատկութիւնները ու- ղեւու համար միայն ծնում էր. Ի հար- կէ այդպիսի հրէշներ կարող են առաջ դաւ, երբ նրանց տան մէջ չեն դաստիա- րակում ինչպէս հարկն է. այսպիսի դէպ- քերում ուսումնարանը անկարող է մի անգամ արած սխալը ուղղել որքան էլ աշխատի:

ԽԱՌՆ ԼՈՒՐԵՐ

Զիկագոյում (Միացեալ-Նահանգնե- րում) նորերում տեղի ունեցաւ մի նշանաւոր աճուրդ. Հինգ վայրկեան մէջ ծախուեցաւ հարաւային-արեւելեան Զի- կագո-Պէկին երկաթուղին 750,000 դոլ- արով. Ակղբում նշանակած 250,000 գումարը մէկ վայրկեանում բարձրացաւ 750,000-ի. Աւստրիայի առաջ յայա- նել էին, որ գումարը իսկոյն պէտք է վճարուի, և թէ այդ պէտք է կատարուի նաղը փողով. Առաջը իսկոյն վճարեց գումարը:

Երկրագործի միայ քնակում է այժմ 1,455,000,000 մարդ, ամեն տարի այդ գումարը աւելանում է 16 միլիոն հոգով. Հաշված է, որ արեւմ- տեան հոռութեան կայսերութեան ան- կումից յետոյ աշխարհիս բնակիչների թիւը մեծացել է ճիշտ երկու անգամ աւելի. Բայց երկրի տարածութիւնը դեռ այնքան ընդարձակ է, որ եթէ այդ- պէս բազմանալու է լինի նրա բնակիչ- ները, այնուամենայնիւ երկրագունդի ամեն կողմը մարդաբնակ թնկու համար հարկաւոր կը լինի դեռ էլ մի քանի միլիոն տարի:

Եւրօպական թերթերը ասում են, որ երեւելի երգչուհի Պատտին խիստ սնա- պաշտ է. Նրան մանկութեան ժամանակ զուգակել էին, որ իբրեւ թէ ծովը պիտի լինի նրա գերեզմանը, և նա հաւատում էր այդ բանին, և այդ պատճառով նա երբեք չէ համաձայնուել ընդունելու նոր աշխարհը այցելելու հրաւերը. Վերջին ժամանակում նա փոխեց իւր վճիռը, բայց նա փոխեց այդ նրա համար, ո- րովհետև նրան միևնոյն ժամանակ գու- չակել էին, որ նա մարդու կը գնայ ե- րեք անգամ, իսկ այժման իւր ամուսի- նը երկրորդն է. Նիկողոսին (նրա ամու- սինը) կենդանի է, և ուղեկցում է նրան

Ամերիկա. Անուամնային ճանապարհ ընկնելուց առաջ Պատտին իւր կտակը արեց և կարգադրեց, որ եթէ մեռնի նրա մարմինը Միջլիա բերեն և թաղեն իւր կայուածքում. Ամերիկացիները ան- համբերութեամբ սպասում են այդ հրաշ- քին և արդէն առաջուց նրա ներկայա- ցումներին համար սոմակները չը լաված գնեցով ծախվում են. Ամերիկացու ե- աւանդը հասել է այդ մասին այն աստի- ճանի, որ դաշնակներ մէկ ֆարրիկանտ Նիւ-Եօրկում առաջարկել է 60 հազար ֆրանկ դաշնակ անողին Պատտին կոնցեր- տի ժամանակ, որ նա իւր դաշնակի վե- րայ ածէ:

Սարա-Բէրնարդ Վիեննայում իւր ա- ռաջին ներկայացման համար ընտրել էր Մարգարտի դերը Դիւմայի «La dame aux camélias» պիեսայում. Ռիյո-թատ- րոնը լիքն էր ամենաբնական և փայլուն հասարակութիւնով. Ներկայ էին գրեթէ Վիեննայի բոլոր արիստոկրատներն. Ար- ժունական օթեակում արչի-դքսուհի Էլիզաբէտը և արչի-դքսեր Վիլհելմ և Ելիզէն Սալվատոր, միւս օթեակնե- րում մնացած արքայազները, Բացի այդ թատրոնում ներկայ էին բոլոր դերա- սանները և դերասանուհիները. Այսպէս թատրոնը փայլում էր չքեղ հագուստ- ներով, բայց և այնպէս նրանք չէին կա- րող մրցել այն տուալէտների հետ, որոնց մէջ երեցած արքայազները, Գօթթէն. Օր- կիտոր չը կար, երբոր, չորրորդ գոր- ծողութիւնից յետոյ արտիստուհու ծաղիկներով զարդարած սենեակում ե- կան իշխան Մէտէյնիսը, Ֆրանսիական զենայան կոմս Դիւչառէլ, ռուսական զենայան պ. Ուրբին շնորհաւորելու նրա յաջողութիւնը. Արտիստուհին այնպէս մեռաւ բռնի վերայ, որ մի կին ուշա- թափ եղաւ և նրան դուրս տարան. Ա- ռաջին գործողութեանը ծափահարեցին, բայց ոչ այնպէս, միայն երկրորդ գոր- ծողութիւնից սկսեց արտիստուհին կա- տարեալ տիրապետել հասարակութեան. Այստեղից սկսեց հասարակութիւնը զմայլել նրա խաղի ամեն մանրամաս- նութիւններով. Նրա տեսարանը հայր Արմանի հետ և մանաւանդ չորրորդ գոր- ծողութեան մէջ, որը խիստ լարում է արտիստուհուն, կատարելապէս յափշ- տակեց հասարակութեան. Իսկ մեռնե- րու տեսարանը հասարակութիւնը բոլո- րովին կայեց. Արտիստուհուն բացի ծաղիկներից և պսակներից տանեկու ան- գամ կանչեցին. Այդ ի հարկէ մեծ բան է Վիեննայում:

Խմբագիր Պ. ՍԻՄԵՆՏԻՆՆԻՑ, Հրատարակիչ Զ. ԷՆՅԻՆՆԻՑ

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ Ե

ԿԱՐԻ և ՉԵՒԻ ուսուցիչ Գը- րիգոր և Շուշանիկ Անեանները Ա- խալցիայից վերադառնալով Տիֆլիս՝ կամենում են կանանց և երկաթից հազուատների կարել և ձևել սովո- րացնելու համար արհեստանոց բաց անել, և թէ աշակերտուհիներ թիւը 15-ի հասնի:

Աշակերտուհիք կարող են լինել և տիֆլիսի: Արհեստը կ'աւանդուի մայրենի լեզվով. Սովորելու պայման- ներին տեղեկանալ ջանկարողները թող բարհաճեն դիմել Գ. Անեան- ցին Եւսկիա Միքայէլեան փողոց, տուն Ն 27 որտեղ ընդունում են կանանց հազուատների պատուէրներ:

Անեանները աւելացնում են և այս, որ իւրեանց արհեստանոցում սովորած աշակերտուհիները ամենա- ազատ կերպով կարող են ընկնել ներ- ուսարաւելում հարցաքննութիւն բո- նել: 1—3

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Ներսիսեան դպրոցի ուսումնաւարտ ՄԻ ՀԱՅ ԵՐԻՏԱՍԱՐԻ տալիս է մանաւոր դասեր հայոց լեզուից, ռուսաց լեզուից և այլ առարկաներից ամենապարտաւոր վարձատրութեամբ. նմանապէս տալիս է ճաշից յետոյ և երեկոները իրենց դասեր և պատրաստում է աշակերտներին հայ միջնակարգ ուսումնարանների համար: Հասցէն կարելի է իմանալ «Մեղու» շաբաթաթերթի լրագրի խմբագրատանը:

Յօգուտ Տիֆլիսի ընտանեկան ուսումնարանի աշակերտաց ապագայ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԳՐԱԴԱՐԱՆԻ, ժողովովում են հայերէն ընթերցանելի գրեանք. Յանկացողք թող բարեհաճին ուղարկել իրանց նուէրները «Մեղու» խմբագրութեան կամ պ. Զ. Գրիգորեանցի «Կովկասեան» գրաւաճառանոցի հասցէով:

Մամուլի տակից դուրս եկաւ և վաճառվում է կամար ՏԵՐ-ԳԱՆԻ թիւանոցի «РУССКОЕ СЛОВО»-ն որ դասագիրք ուսուցիչներին և զուգուի հայ դպրոցների համար, շինութեանը ՏԵՐ-ԳԱՆԻ թիւանոցի: Ընդունված է վրաստանի և իմերէթի և երևանայ թիւանոցի հայոց բոլոր ուսումնարաններում, նոյնպէս կովկասի և միւս թիւանոցի ուսումնարաններից շատերում: Վաճառվում է թիֆլիսում քաղաքային շինարարական գրասենյակում: Գինն է 45 կոպէկ: Գումարով գնողներին քանակութեան համեմատ զեղում կը լինի: Յանկացողները պէտք է ուղարկեն իրենց շինարարական գրաւաճառանոցին. Тифлис. Центральная книжная торговля:

Նորերում լոյս տեսաւ և վաճառվում է կենդանական գրաւաճառանոցում ԳՐԱԲԱՌԻ ՀՈՒՆՈՒՄԸ մի աղիւսակի մէջ զործնական և գիտական ուսումնարաններին համար: Գինն է 15 կոպէկ:

Կուկից սուրբ Աստուածածնայ եկեղեցուց «ԹԱՆԴՈՅԵԱՆ» ՈՒՍՈՒՄՆԱՐԱՆԻ վարչութիւնը յայտնում է, թէ նոյն դպրոցումը նշանակուած է ամբողջ նոյնների 22-ին առաւօտեան 10 ժամին, նոյն եկեղեցւոյ տակ 12 №. ԿՐԱՍԿՆԵՐԸ և ՍԵՆԵԱԿՆԵՐԸ կապալաւ տալու պատմար:

Ներսիսեան դպրոցի ԵՐԵՆԵՐՈՐԴ ԴԱՍԱՍԱՆ ԱՇԱԿԵՐՏՆԵՐԻՑ մէկը, առաջինը ուսումնական տարուայ շրջանում, կամեում է ԿՐԱՍԿՆԵՐԸ (репетиторный) ԴԱՍԱՆ ունենալ աների մէջ: Նոյնպէս պատրաստում է աշակերտներ և աշակերտու հիմեր հայոց ուսումնարանների բոլոր դասատանց համար: Հասցէն հարցնել դպրանոցի տեսչի օգնականի պ. Ամիրան Մանգլիսեանցին:

ԳՈՐԾԱՐԱՆ ԿԱՇԻՈՅ

Յ. Կ. ՊԱՐՈՆԵԱՆ.

Ի քաղաքին Խարատուրաւարի Տաւրիկ նահանգի.

Պատիւ ունիմ յայտնելու յարգոյ հատարականութեամբ իմ հնգամսամսայ փորձը ցոյց տուած և մարդկած ֆրանսիական միջոցով պատուէն մեքենաների կաշի պատրաստելու յաջողեցաւ և ես այդ արհեստը կատարելագործեցի և կաշին համեմատաբար ածան գիներով եմ վաճառում. վաճառքը կ'ընդունին պատուէրներ և ամենամեծ ճշգրտեամբ կը պատրաստեմ և առանց յետաձգութեան կ'ուղարկեմ ուսական ընկերութեան գրասենյակի ձեռքով (через контору русского общества) որոյ համար բաւական է միայն կանխապէս ուղարկել տաններով մասն արժէքին. կաշույն կապը կը բաղկանայ 20 կէսերից, այսինքն 10 ամբողջ կաշուց, որոյ քան է 8 փուղի չափ. Այժմեան տեղական գինն է 24 ռուբլի. Յանկացողները կարող են դիմել ինձ նուսեալ հասցեով. Кожевническое заведение О. К. Бароню. В г. Карагубазы, Таур. гуд.

ՀԱՆՔԱՅԻՆ ԲԱՂԱՆԻԲ

(Երբեմն տէրութեան կան, բաղանիքների փողոցի վերայ իշխան Բէհթեթեանների բաղանիքից վերին):

ԻՍԿԱՆ ՄԻՆԱՅԵՎԻԶ ՄԻՐՁՈՅՆԵՐԻՑԻՆ՝ ՈՐԳԱՆՆԵՐԻ ՆԵՐԿԱՅ ՀՈՒՆԱՆԵՐԻ ԱՄԻ 22-ին հինգշաբթի եղաւ բաղանիք նոր շինած բաղանիքի համարական—արական և իգական—նոյնպէս և առանձին համարներին: Առանձին համարների գինն է 80 կոպ. և 1 ռուբլի ժամը. Ընտանեկան համարի գինն է ժամը 1 ռ. 50 կոպ.:

ՇԻՆՈՒԹԵԱՆՑ ԿՕՆՏՈՐԱ Ս. ՏԵՐ-ՄԻՔԱՅԵԼԵԱՆՑԻ ԱՐԾՐՈՒՆՈՒ ԳԱԼԵՐԵԱ № 181

Գոյութիւն ունի 1-ից նոյնիմերի 1879 ամի:

Նախադէր և նախահաշիւների կազմութիւնը կապալաւ առնում է շինութիւնը, նորոգութիւնը և կարիտանքը, որոց վճարը լինում է կատարված շինութեանց չափով: Ընդունում է պատուհանների և դռների ապագարանը:

Կոնտորան ունի տաղանթագործական արհեստանոց, չոր տաղանթի պաշար և մշտական արհեստանոցներ:

Ապագարանը ընդունվում են երկուշաբթի և հինգշաբթի 10—12 ժամը:

Օտարաբաղադրացիների ապագարանը լինում են փոստայով: 5—5 (ն)

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱԿ ՆՈՐԴԱՍԱԳԻՐԻ

ԹՈՒՆԻՆԵԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐ

Սխտեմատիկական ընթացքի հայոց միջնակարգ ուսումնարանի համար: ՄԱՆԱՆԱՆԻՆ (ամբողջ թիւեր): Ներք. ԳՐԻԳՈՐԻ ՎԱՐՁԵԼԵԱՆ, հրատարակութիւնն է. Շահվերդեանի լրագրական գործակալութեան. Գինն է 40 կոպէկ:

Վաճառվում է քաղաքային թիֆլիսում. Բ. Շահվերդեանի գործակալութեան խանութում:

Ուսումնարանները և գումարով առնողները ստանում են 20% զեղում:

Օտարաբաղադրացի պէտք է դիմեն հետեւեալ հասցեով. В Тифлисе. Газетное агентство ШАВЕРДОВА.

5—10

ԸՆԹԵՐՏԱՐԱՆԻՍ Վարչութիւնը

Թիւերը պատիւ ունի յայտնելու հայ հեղինակներին և գրաւիւմ ԶՈՒՆԵՐԻՆ՝ որ նորա բարեհաճին իւրաքանչիւր նոր տպագրած հեղինակութիւններից մի մի օրինակ ուղարկել ընթերցարանին անուամբ, որի վճարը կ'ըլլի նուիրված էլ, ընթերցարանին վարչութիւնը պարտ կը համարի անյապաղ հասցնել բոտ պատկանելոյն:

Տնօրէն ընթերցարանի՝ Բժ. Արամեանց:

«ՀԱՅՈՑ ԲԱՐԲԱՆԵՐԻ» խնդրի մշակելը առաջ տանելու և իւր նպատակին հասցնելու համար՝ դեռ ես ժողովում եմ և քիչ քիչ փոխադրում եմ իմ համարում հրատարակուած մեր հինգ հատուածներին մասին: Միևնոյն տեղից կարելի է ուղարկել մի քանի փոխադրութիւններ, չորսը մեք ստաւ վերայ այն ամեն անձանց ուղարկութիւնը, որոնք ցանկանում են մեր մշակ գրականութեան դարգացումը և կարող են օգնել մեզ այս գործում:

Յ. Նազարեանց. 7—8

Արդէն սկսել եմ թարգմանել ДЪТСКАЯ БИБЛИОТЕКА. «ФЕЛИКСЪ или ВЕЛИКОДУШНЫЙ ИОША» զըրբոյր. խնդրում եմ այն անձանց, որոնք պարտաւոր են մանկական զըրբեր հրատարակելով կամ թարգմանելով, բարեհաճին յայտնել լրագրոյն այս զըրբի հայերէն թարգմանուած լինելը կամ չը լինելը: Վարդան. Նիկողայրեանց:

Դուք եկան մեր տպարանից և վաճառվում են նոյնիմ. 25-ից սկսեալ.

Ս. ԱՄԵՆՈՐԵԱՅ ՀԱՏՈՒԱԾԱԿԱՆ ՕՐԸՅՈՅՑ 1882 Փ. Թ.

Մեծ թուանշաններով, Հայկական կիւրակներն տպուած են կապոյտ գոյնով, իսկ կայսերական տոն օրերն տպուած են կարմիր գոյնով: Կրուած են հայկական, Յուդիական և Գրիգորեան բոլոր օրերը, ամիսները և թուանշանները: Լուսինը ևս տպուած է:

Առ այժմ համառ. կրուած են, օր. Կապալական անցքերը հայոց մահ նշանաւոր անձանց հայոց:

Օրացոյցի տախտակն զարդարուած է գեղարարական գեղեցիկ պատկերներով, կրօնական և ազգային յիշատակարաններով՝ դաստառակի, և ս. Եջմիածնայ պատկերներով: Եւ այս բոլորը մի զարդ է ամեն մի հայի գրասենյակի համար:

Գինն է մէկ ռուբլի Բ. Վեճադիր ՕՐԸՅՈՅՑ 1882 թ. Բ.

Բոլոր օրհ. հրգ. մի. հմբ. և այլն կրուած են կարգաւ: Հանդերձ ԾԱՂԻԿ ԸՆՏԱՆԵԱՅ. Է. տ. յաւելուածով:

Սկզբում գեղարարական պատկերով:

Ա. Առաքինազօր Հայրապետին մերոյ. ՄԱՐԿՈՅ ՎԱՐԴԱՆԻՍԻ: Բ. և Կարօց պաշարման. ԼԱՍԱՐԵԱՆՑԻ ՊԱՏԵՐԱԶՄԵՆ: Գինն է մինչ և 600 վերստ 35 կոպ. ի սկի նորանից բարձր 40 կոպ.

Գ. փոքրադիր ՕՐԸՅՈՅՑ 1882 թ. Բ.

Բոլոր օրհ. հրգ. մի. հմբ. և այլն կրուած են կարգաւ: Հանդերձ 2 գեղարարական պատկերներով կրօնական յիշատակարաններով: Եւ Կարօց պաշարման. ԼԱՍԱՐԵԱՆՑԻ ՊԱՏԵՐԱԶՄԵՆ: Գինն է մինչ և 600 վերստ 35 կոպ. ի սկի նորանից բարձր 40 կոպ.

Գ. փոքրադիր ՕՐԸՅՈՅՑ 1882 թ. Բ.

Բոլոր օրհ. հրգ. մի. հմբ. և այլն կրուած են կարգաւ: Հանդերձ 2 գեղարարական պատկերներով կրօնական յիշատակարաններով: Եւ Կարօց պաշարման. ԼԱՍԱՐԵԱՆՑԻ ՊԱՏԵՐԱԶՄԵՆ: Գինն է մինչ և 600 վերստ 35 կոպ. ի սկի նորանից բարձր 40 կոպ.

Գ. փոքրադիր ՕՐԸՅՈՅՑ 1882 թ. Բ.

Բոլոր օրհ. հրգ. մի. հմբ. և այլն կրուած են կարգաւ: Հանդերձ 2 գեղարարական պատկերներով կրօնական յիշատակարաններով: Եւ Կարօց պաշարման. ԼԱՍԱՐԵԱՆՑԻ ՊԱՏԵՐԱԶՄԵՆ: Գինն է մինչ և 600 վերստ 35 կոպ. ի սկի նորանից բարձր 40 կոպ.

Գ. փոքրադիր ՕՐԸՅՈՅՑ 1882 թ. Բ.

Բոլոր օրհ. հրգ. մի. հմբ. և այլն կրուած են կարգաւ: Հանդերձ 2 գեղարարական պատկերներով կրօնական յիշատակարաններով: Եւ Կարօց պաշարման. ԼԱՍԱՐԵԱՆՑԻ ՊԱՏԵՐԱԶՄԵՆ: Գինն է մինչ և 600 վերստ 35 կոպ. ի սկի նորանից բարձր 40 կոպ.

Գ. փոքրադիր ՕՐԸՅՈՅՑ 1882 թ. Բ.

Բոլոր օրհ. հրգ. մի. հմբ. և այլն կրուած են կարգաւ: Հանդերձ 2 գեղարարական պատկերներով կրօնական յիշատակարաններով: Եւ Կարօց պաշարման. ԼԱՍԱՐԵԱՆՑԻ ՊԱՏԵՐԱԶՄԵՆ: Գինն է մինչ և 600 վերստ 35 կոպ. ի սկի նորանից բարձր 40 կոպ.

Գ. փոքրադիր ՕՐԸՅՈՅՑ 1882 թ. Բ.

Բոլոր օրհ. հրգ. մի. հմբ. և այլն կրուած են կարգաւ: Հանդերձ 2 գեղարարական պատկերներով կրօնական յիշատակարաններով: Եւ Կարօց պաշարման. ԼԱՍԱՐԵԱՆՑԻ ՊԱՏԵՐԱԶՄԵՆ: Գինն է մինչ և 600 վերստ 35 կոպ. ի սկի նորանից բարձր 40 կոպ.

Գ. փոքրադիր ՕՐԸՅՈՅՑ 1882 թ. Բ.

Բոլոր օրհ. հրգ. մի. հմբ. և այլն կրուած են կարգաւ: Հանդերձ 2 գեղարարական պատկերներով կրօնական յիշատակարաններով: Եւ Կարօց պաշարման. ԼԱՍԱՐԵԱՆՑԻ ՊԱՏԵՐԱԶՄԵՆ: Գինն է մինչ և 600 վերստ 35 կոպ. ի սկի նորանից բարձր 40 կոպ.

Գ. փոքրադիր ՕՐԸՅՈՅՑ 1882 թ. Բ.

Բոլոր օրհ. հրգ. մի. հմբ. և այլն կրուած են կարգաւ: Հանդերձ 2 գեղարարական պատկերներով կրօնական յիշատակարաններով: Եւ Կարօց պաշարման. ԼԱՍԱՐԵԱՆՑԻ ՊԱՏԵՐԱԶՄԵՆ: Գինն է մինչ և 600 վերստ 35 կոպ. ի սկի նորանից բարձր 40 կոպ.

Գ. փոքրադիր ՕՐԸՅՈՅՑ 1882 թ. Բ.

Բոլոր օրհ. հրգ. մի. հմբ. և այլն կրուած են կարգաւ: Հանդերձ 2 գեղարարական պատկերներով կրօնական յիշատակարաններով: Եւ Կարօց պաշարման. ԼԱՍԱՐԵԱՆՑԻ ՊԱՏԵՐԱԶՄԵՆ: Գինն է մինչ և 600 վերստ 35 կոպ. ի սկի նորանից բարձր 40 կոպ.

Գ. փոքրադիր ՕՐԸՅՈՅՑ 1882 թ. Բ.

Բոլոր օրհ. հրգ. մի. հմբ. և այլն կրուած են կարգաւ: Հանդերձ 2 գեղարարական պատկերներով կրօնական յիշատակարաններով: Եւ Կարօց պաշարման. ԼԱՍԱՐԵԱՆՑԻ ՊԱՏԵՐԱԶՄԵՆ: Գինն է մինչ և 600 վերստ 35 կոպ. ի սկի նորանից բարձր 40 կոպ.

Գ. փոքրադիր ՕՐԸՅՈՅՑ 1882 թ. Բ.

Բոլոր օրհ. հրգ. մի. հմբ. և այլն կրուած են կարգաւ: Հանդերձ 2 գեղարարական պատկերներով կրօնական յիշատակարաններով: Եւ Կարօց պաշարման. ԼԱՍԱՐԵԱՆՑԻ ՊԱՏԵՐԱԶՄԵՆ: Գինն է մինչ և 600 վերստ 35 կոպ. ի սկի նորանից բարձր 40 կոպ.

Գ. փոքրադիր ՕՐԸՅՈՅՑ 1882 թ. Բ.

Բոլոր օրհ. հրգ. մի. հմբ. և այլն կրուած են կարգաւ: Հանդերձ 2 գեղարարական պատկերներով կրօնական յիշատակարաններով: Եւ Կարօց պաշարման. ԼԱՍԱՐԵԱՆՑԻ ՊԱՏԵՐԱԶՄԵՆ: Գինն է մինչ և 600 վերստ 35 կոպ. ի սկի նորանից բարձր 40 կոպ.

Գ. փոքրադիր ՕՐԸՅՈՅՑ 1882 թ. Բ.

Բոլոր օրհ. հրգ. մի. հմբ. և այլն կրուած են կարգաւ: Հանդերձ 2 գեղարարական պատկերներով կրօնական յիշատակարաններով: Եւ Կարօց պաշարման. ԼԱՍԱՐԵԱՆՑԻ ՊԱՏԵՐԱԶՄԵՆ: Գինն է մինչ և 600 վերստ 35 կոպ. ի սկի նորանից բարձր 40 կոպ.

Գ. փոքրադիր ՕՐԸՅՈՅՑ 1882 թ. Բ.

Բոլոր օրհ. հրգ. մի. հմբ. և այլն կրուած են կարգաւ: Հանդերձ 2 գեղարարական պատկերներով կրօնական յիշատակարաններով: Եւ Կարօց պաշարման. ԼԱՍԱՐԵԱՆՑԻ ՊԱՏԵՐԱԶՄԵՆ: Գինն է մինչ և 600 վերստ 35 կոպ. ի սկի նորանից բարձր 40 կոպ.

Գ. փոքրադիր ՕՐԸՅՈՅՑ 1882 թ. Բ.

Բոլոր օրհ. հրգ. մի. հմբ. և այլն կրուած են կարգաւ: Հանդերձ 2 գեղարարական պատկերներով կրօնական յիշատակարաններով: Եւ Կարօց պաշարման. ԼԱՍԱՐԵԱՆՑԻ ՊԱՏԵՐԱԶՄԵՆ: Գինն է մինչ և 600 վերստ 35 կոպ. ի սկի նորանից բարձր 40 կոպ.

Գ. փոքրադիր ՕՐԸՅՈՅՑ 1882 թ. Բ.

Բոլոր օրհ. հրգ. մի. հմբ. և այլն կրուած են կարգաւ: Հանդերձ 2 գեղարարական պատկերներով կրօնական յիշատակարաններով: Եւ Կարօց պաշարման. ԼԱՍԱՐԵԱՆՑԻ ՊԱՏԵՐԱԶՄԵՆ: Գինն է մինչ և 600 վերստ 35 կոպ. ի սկի նորանից բարձր 40 կոպ.

Գ. փոքրադիր ՕՐԸՅՈՅՑ 1882 թ. Բ.

Բոլոր օրհ. հրգ. մի. հմբ. և այլն կրուած են կարգաւ: Հանդերձ 2 գեղարարական պատկերներով կրօնական յիշատակարաններով: Եւ Կարօց պաշարման. ԼԱՍԱՐԵԱՆՑԻ ՊԱՏԵՐԱԶՄԵՆ: Գինն է մինչ և 600 վերստ 35 կոպ. ի սկի նորանից բարձր 40 կոպ.

Գ. փոքրադիր ՕՐԸՅՈՅՑ 1882 թ. Բ.

Բոլոր օրհ. հրգ. մի. հմբ. և այլն կրուած են կարգաւ: Հանդերձ 2 գեղարարական պատկերներով կրօնական յիշատակարաններով: Եւ Կարօց պաշարման. ԼԱՍԱՐԵԱՆՑԻ ՊԱՏԵՐԱԶՄԵՆ: Գինն է մինչ և 600 վերստ 35 կոպ. ի սկի նորանից բարձր 40 կոպ.

Գ. փոքրադիր ՕՐԸՅՈՅՑ 1882 թ. Բ.

Պատրաստ է տպագրութեան համար Սամուէլ Սամյուսանց

իւրի մատենադրի

ԽՆԱՅՈՂՈՒԹԻՒՆԸ

Գրքին կցուած է իրեն նոյն հեղինակի «Երեւոյն» անունով զըրբից ներկայ աշխատութեան հետ մեծ կապ ունեցող մի գլուխ «Փողը և նորա լուսնի վրայ» գործադրութիւնը:

Գրքը բաղկանում է լինի 400 էրկոնից փոքր-ի գիրքով:

Գրքի տպագրութեան համար ստորագրութիւն է բացուած:

Բաժանորդագիրն է ամեն տեղ 2 ռուբլի:

Խրաքանչիւր բաժանորդ կը ստանայ անդորրադիր:

6—6

Մամուլի տակից դուրս եկաւ

ԹՁՈՒԿ ԳՐԸՅՈՅՑ ԱՅԻՎՈՂԵԻ ԹԱՐԳ.

Հ. ՏԵՐ-ՄԻՔԱՅԵԼԵԱՆԻ: Մախ. վաճառք է կենդանական և կովկասեան գրախանութիւններում: ԲՅՈՒՄՍ ԹԻՖԼԻՑԻ քաղաքային ուսումնարանի հայ աշակերտների ապագայ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԳՐԱԴԱՐԱՆԻ: Օտարաբաղադրացի կարող են ուղարկել իրենց այս հասցեով. В Тифлисе. Реальное училище г. Тер-Микаелову.

10—10

Արդէն թարգմանուած է և շուտով մամուլի տակ կը մտնի «ԵՅԵԼԻԱ» անունով մանկական զըրբից երեկոյնի վաղէպիսի, որի գրուածքն էր